Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 15. julija 2021*

„Pritožba – Člen 194(1) PDEU – Načelo energetske solidarnosti – Direktiva 2009/73/ES – Notranji trg z zemeljskim plinom – Člen 36(1) – Sklep Evropske komisije o spremembi pogojev za izvzetje plinovoda OPAL iz pravil o dostopu tretjih strani in reguliranju tarif na podlagi prošnje nemškega regulativnega organa – Ničnostna tožba“

V zadevi C-848/19 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 20. novembra 2019,

Zvezna republika Nemčija, ki jo zastopajo J. Möller in D. Klebs, agenta, skupaj s H. Hallerjem, T. Heitlingom, L. Reiser in V. Vacha, Rechtsanwälte,

pritožnica,

druge stranke v postopku so

Republika Poljska, ki jo zastopajo B. Majczyna, M. Kawnik in M. Nowacki, agenti,

tožeča stranka na prvi stopnji,

Evropska komisija, ki jo zastopata O. Beynet in K. Herrmann, agentki,

tožena stranka na prvi stopnji,

Republika Latvija, ki so jo sprva zastopali K. Pommere, V. Soņeca in E. Bārdiņš, nato K. Pommere, V. Kalniņa in E. Bārdiņš, agenti,

Republika Litva, ki jo zastopata R. Dzikovič in K. Dieninis, agenta,

intervenientki na prvi stopnji,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, R. Silva de Lapuerta, podpredsednica, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan, N. Piçarra in A. Kumin, predsedniki senatov, C. Toader (poročevalka), sodnica, D. Šváby, S. Rodin, F. Biltgen, sodniki, K. Jürimäe, sodnica, P. G. Xuereb, sodnik, L. S. Rossi, sodnica, in I. Jarukaitis, sodnik,

* Jezik postopka: poljščina.

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodni tajnik: M. Aleksejev, vodja oddelka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 13. januarja 2021,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 18. marca 2021

izreka naslednjo

Sodbo

1 Zvezna republika Nemčija s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 10. septembra 2019, Poljska/Komisija (T-883/16, v nadaljevanju: izpodbijana sodba, EU:T:2019:567), s katero je Splošno sodišče Sklep Komisije C(2016) 6950 final z dne 28. oktobra 2016 (v nadaljevanju: sporni sklep) o spremembi pogojev, odobrenih z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2003/55/ES z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 98/30/ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 12, zvezek 2, str. 230), za izvzetje plinovoda, ki je priključen na plinovod skozi Baltsko morje (v nadaljevanju: plinovod OPAL), iz pravil o dostopu tretjih strani in reguliranju tarif razglasilo za ničen.

Pravni okvir

Pravo Unije

2 Direktiva 2003/55 je bila razveljavljena in nadomeščena z Direktivo 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES (UL 2009, L 211, str. 94).

3 Člen 32 Direktive 2009/73, naslovljen „Dostop tretjih strani do sistema“, ki je enak členu 18 Direktive 2003/55, določa:

„1. Države članice poskrbijo, da se za vse upravičene odjemalce, skupaj z dobavnimi podjetji, uvede sistem dostopa tretjih strank do prenosnega in distribucijskega sistema ter sistema za [utekočinjeni zemeljski plin (UZP)] na podlagi objavljenih tarif, ki se izvaja objektivno in nediskriminatorno med uporabniki sistema. Države članice zagotovijo, da te tarife ali metodologije za njihov izračun pred začetkom njihove veljavnosti v skladu s členom 41 potrdi regulativni organ iz člena 39(1) in da se te tarife – in metodologije za njihov izračun, če se potrditev nanaša samo nanje – objavijo pred začetkom njihove veljavnosti.

2. Operaterji prenosnih sistemov imajo dostop do omrežja drugih operaterjev prenosnih sistemov, če je to potrebno zaradi opravljanja njihovih dejavnosti, med drugim v zvezi s prenosom prek meja.

3. Določbe te direktive ne preprečujejo sklepanja dolgoročnih pogodb, če le-te izpolnjujejo predpise Skupnosti o konkurenci.“

4 Člen 36 Direktive 2009/73, naslovljen „Nova infrastruktura“, ki je nadomestil člen 22 Direktive 2003/55, določa:

„1. Nova plinska infrastruktura večjega obsega, tj. povezovalni plinovodi, obrati za UZP in skladišča, se lahko za določeno obdobje na zahtevo izvzamejo iz določb členov 9, 32, 33 in 34 ter člena 41(6), (8) in (10) pod naslednjimi pogoji:

(a) z investicijo se mora povečati konkurenca pri oskrbi s plinom in zanesljivost oskrbe;

(b) raven tveganja, povezana z investicijo, mora dopuščati izvedbo investicije samo v primeru odobritve odstopanja;

(c) lastnik infrastrukture mora biti pravna ali fizična oseba, ki je vsaj glede svoje pravne oblike ločena od operaterjev sistemov, v okviru katerih bo infrastruktura zgrajena;

(d) stroški se morajo zaračunati uporabnikom zadevne infrastrukture, in

(e) izvzetje ne sme ovirati konkurence, učinkovitega delovanja notranjega trga z zemeljskim plinom ali učinkovitega obratovanju reguliranega sistema, na katerega je infrastruktura priključena.

[…]

3. [Nacionalni r]egulativni organ […] lahko za vsak primer posebej odloča o izvzetju iz odstavkov 1 in 2.

[…]

6. Izvzetje lahko zajema celotno zmogljivost ali del zmogljivosti nove infrastrukture ali obstoječe infrastrukture z znatno povečano zmogljivostjo.

Pri odločanju o odobritvi izvzetja se za vsak posamezen primer upošteva potreba po uvedbi pogojev glede trajanja izvzetja in nediskriminatornega dostopa do infrastrukture. Pri določanju teh pogojev je treba predvsem upoštevati dodatne zmogljivosti, ki bodo zgrajene, ali spremembo obstoječih zmogljivosti, časovni rok projekta in stanje v državi.

[…]

8. Regulativni organ Komisiji takoj po prejemu vseh zahtev za izvzetje posreduje kopije teh zahtev. Pristojni organ Komisijo nemudoma seznani z odločitvijo in z vsemi ustreznimi informacijami, ki se nanašajo nanjo. Te informacije se Komisiji lahko predložijo v zbirni obliki, kar ji omogoča utemeljitev sprejete odločitve. Podatki zlasti vsebujejo:

(a) podroben opis razlogov, na podlagi katerih je regulativni organ ali država članica odobrila ali zavrnila izvzetje, skupaj s sklicevanjem na odstavek 1, vključno z opredelitvijo ustrezne točke ali točk tega odstavka, na katerih temelji ta odločitev, vključno s finančnimi informacijami, ki utemeljujejo potrebo po izvzetju;

(b) opravljene analize o vplivu odobritve izvzetja na konkurenco in na učinkovito delovanje notranjega trga z zemeljskim plinom;

(c) razloge za časovno obdobje in delež celotne zmogljivosti zadevne plinske infrastrukture, za katero se izvzetje odobri;

(d) v primeru izvzetja za povezovalne plinovode, rezultat posvetovanja z zadevnimi regulativnimi organi, in

(e) prispevek infrastrukture k raznolikosti oskrbe s plinom.

9. V dveh mesecih od prejema obvestila se lahko Komisija odloči, da od zadevnega regulativnega organa zahteva, da spremeni ali prekliče odločitve o odobritvi izvzetja. Ta dvomesečni rok se lahko podaljša za dva nadaljnja meseca, če Komisija potrebuje dodatne informacije. Ta dodatni rok začne teči dan po prejemu vseh podatkov. Začetni dvomesečni rok se lahko podaljša tudi s soglasjem Komisije in regulativnega organa.

[…]

Regulativni organ ravna v skladu z odločitvijo Komisije o spremembi ali preklicu odločitve o izvzetju v roku enega meseca in o tem obvesti Komisijo.

[…]“

Nemško pravo

5 Člen 28a(1) Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung (Energiewirtschaftsgesetz – EnWG) (zakon o oskrbi z električno energijo in plinom) z dne 7. julija 2005 (BGBl. 2005 I, str. 1970) v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v obravnavani zadevi, Bundesnetzagentur (zvezna agencija za omrežja, Nemčija) med drugim omogoča, da iz uporabe določb o dostopu tretjih strani izvzame povezovalne plinovode med Nemčijo in drugimi državami. Pogoji za uporabo tega člena 28a se v bistvu ujemajo s pogoji iz člena 36(1) Direktive 2009/73.

Dejansko stanje in sporni sklep

6 Za potrebe tega postopka je dejansko stanje, kakor je razvidno iz točk od 5 do 18 izpodbijane sodbe, mogoče povzeti tako.

7 Zvezna agencija za omrežja je 13. marca 2009 Komisijo seznanila z odločbama z dne 25. februarja 2009, s katerima je za obdobje 22 let izključila zmogljivosti načrtovanega plinovoda OPAL, ki je zahodni kopenski krak plinovoda Nord Stream 1, za čezmejni prenos iz uporabe pravil o dostopu tretjih strani, določenih v členu 18 Direktive 2003/55 in prevzetih v členu 32 Direktive 2009/73, in iz uporabe tarifnih pravil, določenih v členu 25, od (2) do (4), Direktive 2003/55. Ti odločbi sta se nanašali na deleža obeh lastnikov plinovoda OPAL. Družba, ki upravlja 80-odstotni delež plinovoda OPAL, ki je v lasti enega od obeh lastnikov, je družba Gastransport GmbH & Co. KG (v nadaljevanju: OGT).

8 Komisija je z Odločbo C(2009) 4694 z dne 12. junija 2009 zvezno agencijo za omrežja v skladu s členom 22(4), tretji pododstavek, Direktive 2003/55, ki je postal člen 36(9) Direktive 2009/73, pozvala, naj svoji odločbi z dne 25. februarja 2009 spremeni tako, da doda dva pogoja. Prvi pogoj se je nanašal na to, da podjetju s prevladujočim položajem na enem ali več večjih trgih z zemeljskim plinom ni dovoljeno letno rezervirati več kot 50 % prenosnih zmogljivosti plinovoda

OPAL na češki meji. Z drugim pogojem je bila uvedena izjema od te meje, ki bi se lahko presegla, če bi zadevno podjetje na trgu ponudilo 3 milijarde m^3/leto plina po plinovodu OPAL v odprtem, preglednem in nediskriminatornem postopku, v primeru, da bi po eni strani družba, ki upravlja plinovod, ali podjetje, odgovorno za izvajanje programa, zagotovilo razpoložljivost ustreznih prenosnih zmogljivosti in prosto izbiro izstopne točke ter bi po drugi strani obliko programov za sprostitev dobave plina in za sprostitev zmogljivosti odobrila zvezna agencija za omrežja.

9 Zvezna agencija za omrežja je 7. julija 2009 svoji odločbi z dne 25. februarja 2009 spremenila tako, da ju je prilagodila navedenima pogojema, in izvzetje iz pravil v zvezi z dostopom tretjih strani in reguliranjem tarif odobrila za obdobje 22 let na podlagi Direktive 2003/55.

10 Pri tehnični konfiguraciji plinovoda OPAL, ki je začel obratovati 13. julija 2011, je mogoče zemeljski plin do vstopne točke tega plinovoda pri Greifswaldu (Nemčija) dobavljati le po plinovodu Nord Stream 1, ki ga skupina Gazprom uporablja za prenos plina z ruskih nahajališč. Ker družba Gazprom programa za sprostitev dobave plina, na katerega se je nanašala Odločba C(2009) 4694, ni izvedla, nerezervirani 50-odstotni delež zmogljivosti plinovoda OPAL nikoli ni bil izkoriščen.

11 Družbe OGT, OAO Gazprom in Gazprom Export OOO so 12. aprila 2013 pri zvezni agenciji za omrežja vložile uradno zahtevo, naj spremeni nekatere določbe o izvzetju, odobrenem z odločbama z dne 25. februarja 2009.

12 V skladu s to zahtevo je zvezna agencija za omrežja 13. maja 2016 na podlagi člena 36 Direktive 2009/73 Komisiji sporočila svojo namero o spremembi nekaterih določb o izvzetju, odobrenem z odločbama te agencije z dne 25. februarja 2009, v zvezi z deležem plinovoda OPAL, ki ga upravlja družba OGT. Sprememba, ki jo je nameravala izvesti zvezna agencija za omrežja, je v bistvu zajemala zamenjavo omejitve zmogljivosti, ki jih lahko rezervirajo podjetja s prevladujočim položajem, naložene z Odločbo C(2009) 4694, z obveznostjo, naloženo družbi OGT, da bo v okviru dražb ponudila vsaj 50 % svoje zmogljivosti obratovanja na izstopni točki Brandov (Češka republika).

13 Komisija je 28. oktobra 2016 na podlagi člena 36(9) Direktive 2009/73 sprejela sporni sklep, ki je bil naslovljen na zvezno agencijo za omrežja in objavljen 3. januarja 2017 na spletni strani Komisije.

14 Komisija je v tem sklepu odobrila spremembe ureditve izvzetja, ki jo je nameravala izvesti zvezna agencija za omrežja, pod določenimi pogoji, ki se nanašajo zlasti, prvič, na omejitev začetne ponudbe zmogljivosti na dražbi na 3.200.000 kWh/h (približno 2,48 milijarde m^3/leto) zagotovljenih prosto dodeljivih zmogljivosti in na 2.664.532 kWh/h (približno 9,83 milijarde m^3/leto) zagotovljenih dinamično dodeljivih zmogljivosti, drugič, na povečanje obsega zagotovljenih prosto dodeljivih zmogljivosti, danih na dražbo, za prihodnje leto, in sicer v enotah po 1.600.000 kWh/h (približno 1,24 milijarde m^3/leto), do zgornje meje 6.400.000 kWh/h (približno 4,97 milijarde m^3/leto), če bi povpraševanje na letni dražbi preseglo 90 % ponujenih zmogljivosti, in tretjič, na to, da lahko podjetje ali skupina podjetij, ki imajo prevladujoči položaj v Češki republiki oziroma ki nadzorujejo več kot 50 % plina, ki prispe v Greifswald, sodeluje na dražbah za zagotovljene prosto dodeljive zmogljivosti le po osnovni ceni, ki ne sme biti višja od povprečne osnovne cene regulirane tarife na prenosnem omrežju od območja Gaspool, ki zajema severno in vzhodno Nemčijo, do Češke republike za primerljive proizvode v istem letu.

15 Zvezna agencija za omrežja je izvzetje, ki je bilo odobreno z njeno odločbo z dne 25. februarja 2009, v zvezi z deležem plinovoda OPAL, ki ga upravlja družba OGT, 28. novembra 2016 v skladu s spornim sklepom spremenila tako, da je z zadnjenavedeno družbo sklenila pogodbo javnega prava, ki je v skladu z nemškim pravom izenačena z upravno odločbo.

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

16 Republika Poljska je 16. decembra 2016 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila tožbo za razglasitev ničnosti spornega sklepa.

17 Republika Poljska je v utemeljitev tožbe navedla šest tožbenih razlogov, pri čemer se je prvi nanašal na kršitev člena 36(1)(a) Direktive 2009/73 v povezavi s členom 194(1)(b) PDEU in načela solidarnosti; drugi na nepristojnost Komisije in kršitev člena 36(1) te direktive; tretji na kršitev člena 36(1)(b) navedene direktive; četrti na kršitev člena 36(1)(a) in (e) te direktive; peti na kršitev mednarodnih pogodb, katerih pogodbenica je Evropska unija, in šesti na kršitev načela pravne varnosti.

18 Splošno sodišče je dovolilo intervencijo Zvezne republike Nemčije v podporo predlogom Komisije ter intervenciji Republike Latvije in Republike Litve v podporo predlogom Republike Poljske.

19 Splošno sodišče je z izpodbijano sodbo sporni sklep na podlagi prvega tožbenega razloga razglasilo za ničen, ne da bi se izreklo o drugih navedenih tožbenih razlogih, in Komisiji naložilo, da poleg svojih stroškov nosi tudi stroške Republike Poljske.

20 Splošno sodišče je v okviru preučitve prvega tožbenega razloga, potem ko je v točki 60 izpodbijane sodbe ta tožbeni razlog v delu, v katerem se je nanašal na člen 36(1)(a) Direktive 2009/73, zavrnilo kot brezpredmeten, ugotovilo, da je bil sporni sklep sprejet v nasprotju z načelom energetske solidarnosti, kot je določeno v členu 194(1) PDEU. Splošno sodišče je v zvezi z obsegom tega načela v točkah 72 in 73 izpodbijane sodbe navedlo, da to načelo zajema splošno obveznost Unije in držav članic, da upoštevajo interese vseh akterjev, ki bi lahko bili prizadeti, tako da si morajo Unija in države članice pri izvajanju svojih pristojnosti na podlagi energetske politike Unije prizadevati, da ne sprejmejo ukrepov, ki bi lahko posegali v te interese glede zanesljivosti oskrbe, glede ekonomske in politične trajnosti ter glede diverzifikacije virov oskrbe, in sicer zato, da ravnajo v skladu z medsebojno odvisnostjo in dejansko solidarnostjo.

21 Splošno sodišče je pri presoji vprašanja, ali je bilo s spornim sklepom kršeno načelo energetske solidarnosti, v točkah 81 in 82 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je Komisija s tem sklepom posegla v to načelo, prvič, ker ni preučila vplivov spremembe ureditve obratovanja plinovoda OPAL na zanesljivost oskrbe Poljske in, drugič, ker ni razvidno, da bi ta institucija preučila, kakšne bi lahko bile srednjeročne posledice prenosa dela količin zemeljskega plina, ki se je pred tem prenašal po plinovodih Yamal in Braterstwo, na prenosno pot Nord Stream 1/OPAL, zlasti za energetsko politiko Republike Poljske, ali da bi te učinke pretehtala glede na povečanje zanesljivosti oskrbe na ravni Unije, ki ga je ugotovila.

Predlogi strank

22 Zvezna republika Nemčija Sodišču predlaga, naj:

– izpodbijano sodbo razveljavi;

– zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču in

– pridrži odločitev o stroških.

23 Republika Poljska Sodišču predlaga, naj:

– pritožbo v celoti zavrne kot neutemeljeno, v delu, v katerem se nanaša na tretji pritožbeni razlog, pa zavrže kot nedopustno, in

– Zvezni republiki Nemčiji naloži plačilo stroškov.

24 Republika Latvija in Republika Litva, intervenientki na prvi stopnji, Sodišču predlagata, naj pritožbo zavrne.

25 Komisija, ki ni vložila odgovora na pritožbo na podlagi člena 172 Poslovnika Sodišča, je Sodišču v ustnem delu postopka pred Sodiščem predlagala, naj ugodi prvemu pritožbenemu razlogu.

Pritožba

26 Zvezna republika Nemčija v utemeljitev pritožbe navaja pet pritožbenih razlogov.

Prvi pritožbeni razlog: napačna pravna presoja načela energetske solidarnosti

Trditve strank

27 Pritožnica s prvim pritožbenim razlogom trdi, da v nasprotju s tem, kar je Splošno sodišče razsodilo v točki 70 izpodbijane sodbe, načelo energetske solidarnosti iz člena 194(1) PDEU nima zavezujočega učinka, v smislu, da ne vsebuje pravic in obveznosti za Unijo in države članice. Po mnenju Zvezne republike Nemčije gre za povsem politično abstrakten pojem, in ne za pravno merilo, z vidika katerega bi bilo mogoče presojati veljavnost akta, ki ga je sprejela institucija Unije. Le z konkretizacijo v sekundarni zakonodaji naj bi lahko takšno načelo postalo pravno merilo, ki ga morajo organi izvršilne oblasti izvajati in uporabljati. To naj bi izhajalo iz dejstva, da cilj primarnega prava ni določitev pravnih meril, na katera bi se bilo mogoče sklicevati pred sodiščem, temveč je njegov cilj politična opredelitev splošnega okvira, v katerem se razvija Unija, in njenih ciljev, saj se slednji uresničujejo in konkretizirajo z uredbami in direktivami.

28 Po mnenju pritožnice Komisija s tem, da je preučila zahteve iz člena 36(1) Direktive 2009/73, ni storila napake, saj je ta določba edino merilo za nadzor zakonitosti spornega sklepa. Z navedeno določbo, ki daje konkretno pravno vsebino načelu energetske solidarnosti, naj bi se zahtevalo, da je treba preveriti le zanesljivost oskrbe. Na druge abstraktne vidike načela energetske solidarnosti pa naj se pred sodiščem ne bi bilo mogoče sklicevati.

29 Poleg tega Zvezna republika Nemčija trdi, da ni indicev, ki bi kazali na obveznost Komisije kot izvršilnega organa Unije, ki bi izhajala iz načela energetske solidarnosti kot takega in presegala konkretizacijo tega načela v členu 36(1) Direktive 2009/73, saj je to načelo zavezujoče kvečjemu za zakonodajalca Unije.

30 Republika Poljska ob podpori Republike Latvije in Republike Litve trdi, da prvi pritožbeni razlog ni utemeljen.

31 Natančneje, Republika Poljska odgovarja, da je načelo energetske solidarnosti, na katero se sklicuje člen 194(1) PDEU, poseben izraz splošnega načela solidarnosti med državami članicami. Po mnenju te države članice so v hierarhiji virov prava Unije splošna načela na enaki ravni kot primarno pravo. Republika Poljska v zvezi s tem trdi, da je treba akte sekundarne zakonodaje razlagati in njihovo zakonitost presojati glede na navedeno načelo. Zato naj bi bila trditev Zvezne republike Nemčije, da je člen 36(1) Direktive 2009/73 edino merilo za nadzor zakonitosti spornega sklepa, napačna.

32 Republika Poljska tako meni, da načelo solidarnosti ne zavezuje le držav članic, ampak tudi institucije Unije, vključno s Komisijo, ki mora kot varuhinja Pogodb skrbeti za splošni interes Unije.

33 Poleg tega Republika Poljska trdi, da je treba zanesljivost oskrbe s plinom Unije, ki je eden od ciljev energetske politike Unije, zagotoviti v skladu z načelom solidarnosti iz člena 194(1) PDEU, saj je to načelo merilo za presojo zakonitosti ukrepov, ki so jih sprejele institucije Unije, in – v obravnavani zadevi – spornega sklepa. Iz tega naj bi sledilo, da trditve Zvezne republike Nemčije, s katerimi ta želi navedeno načelo skrčiti na popolnoma politični pojem, niso utemeljene.

34 Republika Latvija trdi, da Zvezna republika Nemčija napačno skuša skrčiti obseg in področje uporabe načela energetske solidarnosti, medtem ko člen 194(1) PDEU, ki je določba primarnega prava, državam članicam in institucijam Unije nalaga obveznosti. To načelo naj bi državam članicam preprečevalo sprejetje nekaterih ukrepov, ki bi ovirali delovanje Unije. V zvezi s tem bi morala Komisija zagotoviti, da države članice pri izvajanju člena 36(8) Direktive 2009/73 upoštevajo načelo energetske solidarnosti.

35 Republika Litva prereka tudi opredelitev načela energetske solidarnosti v pritožbi. Po mnenju te države članice to načelo izhaja iz načela lojalnega sodelovanja, določenega v členu 4(3) PEU, in načela solidarnosti, določenega v členu 3(3) PEU. Na načelo energetske solidarnosti kot splošno načelo prava Unije naj bi se bilo v okviru sodnega nadzora zakonitosti odločb Komisije na podlagi člena 263 PDEU mogoče sklicevati.

36 Sodišče je Komisijo na obravnavi pozvalo, naj se opredeli glede prvega pritožbenega razloga. Ta institucija je trdila, da se strinja s trditvami Zvezne republike Nemčije, ker načelo energetske solidarnosti ni samostojno pravno merilo, na katero bi se bilo mogoče sklicevati pri presoji zakonitosti akta. Po mnenju Komisije to načelo velja le za zakonodajalca Unije, ko sprejme akt sekundarne zakonodaje. Komisija naj bi bila kot izvršilni organ vezana le na zahteve iz člena 36(1)(a) Direktive 2009/73, načelo energetske solidarnosti pa naj bi bilo lahko le merilo, na podlagi katerega je treba razlagati pravila sekundarne zakonodaje.

Presoja Sodišča

37 Člen 194(1) PDEU določa, da so pri vzpostavitvi in delovanju notranjega trga ter ob upoštevanju zahteve po ohranitvi in izboljšanju okolja cilji energetske politike Unije v duhu solidarnosti med državami članicami zagotoviti delovanje energetskega trga, zagotoviti zanesljivost oskrbe z energijo v Uniji, spodbujati energetsko učinkovitost in varčevanje z energijo ter razvoj novih in

obnovljivih virov energije in spodbujati medsebojno povezovanje energetskih omrežij (sodba z dne 4. maja 2016, Komisija/Avstrija, C-346/14, EU:C:2012:322, točka 72 in navedena sodna praksa).

38 Tako je duh solidarnosti med državami članicami, naveden v tej določbi, poseben izraz načela solidarnosti, ki je eno od temeljnih načel prava Unije, na področju energetike.

39 Poleg člena 194(1) PDEU se namreč več določb Pogodb sklicuje na načelo solidarnosti. Glede Pogodbe EU je treba navesti, da države članice v njeni preambuli izjavljajo, da želijo z ustanovitvijo Unije „poglobiti solidarnost med svojimi narodi“. Solidarnost je navedena tudi v členu 2 PEU kot ena od značilnosti družbe, ki temelji na vrednotah, skupnih vsem državam članicam, in členu 3(3), tretji pododstavek, PEU, v skladu s katerim Unija spodbuja med drugim solidarnost med državami članicami. V skladu s členom 21(1) PEU je solidarnost tudi eno od načel, ki urejajo zunanje delovanje Unije, v skladu s členom 24(2) in (3) PEU pa nastopa solidarnost v določbah s področja skupne zunanje in varnostne politike kot „medsebojna politična solidarnost“ držav članic.

40 Glede Pogodbe DEU je treba navesti, da je v njenem členu 67(2) solidarnost med državami članicami na področju azila, priseljevanja in nadzora zunanjih meja izrecno omenjena, pri čemer je uporaba tega načela na tem področju potrjena s členom 80 PDEU. V naslovu VIII tretjega dela Pogodbe DEU, natančneje v poglavju 1, ki se nanaša na ekonomsko politiko, se tudi člen 122(1) PDEU izrecno sklicuje na duh solidarnosti med državami članicami, ki je prav tako naveden v členu 222 PDEU, v skladu s katerim Unija in njene države članice delujejo skupaj v duhu solidarnosti, če je država članica žrtev terorističnega napada ali nesreče.

41 Iz tega sledi, kot je pravilno navedlo Splošno sodišče v točki 69 izpodbijane sodbe, da celoten pravni sistem Unije temelji na načelu solidarnosti (glej v tem smislu sodbi z dne 7. februarja 1973, Komisija/Italija, 39/72, EU:C:1973:13, točka 25, in z dne 7. februarja 1979, Komisija/Združeno kraljestvo, 128/78, EU:C:1979:32, točka 12), ki je tesno povezano z načelom lojalnega sodelovanja iz člena 4(3) PEU, na podlagi katerega se Unija in države članice medsebojno spoštujejo in si pomagajo pri izpolnjevanju nalog, ki izhajajo iz Pogodb. V zvezi s tem je Sodišče med drugim presodilo, da to načelo ne nalaga samo državam članicam, naj sprejmejo vse ustrezne ukrepe za zagotovitev obsega in učinkovitosti prava Unije, temveč tudi institucijam Unije nalaga vzajemne naloge lojalnega sodelovanja z državami članicami (sodba z dne 8. oktobra 2020, Union des industries de la protection des plantes, C-514/19, EU:C:2020:803, točka 49 in navedena sodna praksa).

42 V zvezi z domnevno abstraktno naravo načela solidarnosti, na katero se sklicuje Zvezna republika Nemčija, da bi utemeljila, da tega načela ni mogoče uporabiti v okviru nadzora zakonitosti aktov Komisije, je treba poudariti, da se je Sodišče – kot je generalni pravobranilec navedel v točki 69 sklepnih predlogov – izrecno sklicevalo na načelo solidarnosti, navedeno v členu 80 PDEU, da je prišlo do ugotovitve, da države članice v bistvu niso izpolnile nekaterih svojih obveznosti, ki izhajajo iz prava Unije na področju mejne kontrole, azila in priseljevanja (sodbi z dne 6. septembra 2017, Slovaška in Madžarska/Svet, C-643/15 in C-647/15, EU:C:2017:631, točka 291, in z dne 2. aprila 2020, Komisija/Poljska, Madžarska in Češka republika (Začasni mehanizem za premestitev prosilcev za mednarodno zaščito) (C-715/17, C-718/17 in C-719/17, EU:C:2020:257, točki 80 in 181).

43 Na podlagi ničesar pa ni mogoče sklepati, da načelo solidarnosti iz člena 194(1) PDEU ne more imeti zavezujočega pravnega učinka za države članice in institucije Unije. Nasprotno, kot je generalni pravobranilec navedel v točkah 76 in 77 sklepnih predlogov, je to načelo, kot izhaja iz besedila in strukture te določbe, podlaga vseh ciljev energetske politike Unije tako, da jih združuje in usklajuje.

44 Iz tega natančneje izhaja, da je treba akte, ki jih sprejmejo institucije Unije, vključno tiste, ki jih je Komisija sprejela na podlagi te politike, razlagati in njihovo zakonitost presojati glede na načelo energetske solidarnosti.

45 V zvezi s tem trditve Zvezne republike Nemčije, da bi načelo energetske solidarnosti lahko zavezovalo kvečjemu zakonodajalca Unije, in ne Komisije kot izvršilnega organa, ni mogoče sprejeti. To načelo je – tako kot splošna načela prava Unije – merilo za presojo zakonitosti ukrepov, ki so jih sprejele institucije Unije.

46 Zato je treba v nasprotju s trditvami Zvezne republike Nemčije, da člen 36(1) Direktive 2009/73 konkretizira načelo energetske solidarnosti v sekundarni zakonodaji in je zato edini člen, na podlagi katerega bi bilo treba nadzirati zakonitost spornega sklepa, ugotoviti, da se je na to načelo mogoče sklicevati v zadevah s področja energetske politike Unije pri vzpostavitvi ali delovanju notranjega trga z zemeljskim plinom.

47 Kot je generalni pravobranilec navedel v točkah 76 in 104 sklepnih predlogov, navedenega načela poleg tega ni mogoče enačiti ali omejiti na zahtevo po zagotavljanju zanesljivosti oskrbe iz člena 36(1) Direktive 2009/73, ki je le ena od izrazov načela energetske solidarnosti, saj člen 194(1) PDEU v točkah od (a) do (d) v duhu solidarnosti med državami članicami določa štiri različne cilje energetske politike Unije. Člena 36(1) te direktive namreč ni mogoče razlagati tako, da omejuje področje uporabe načela energetske solidarnosti iz člena 194(1) PDEU, ki – kot je bilo poudarjeno v točki 43 te sodbe – ureja celotno energetsko politiko Unije.

48 Zato dejstvo, da v členu 36(1) Direktive 2009/73 načelo energetske solidarnosti ni omenjeno, Komisije ni razbremenilo obveznosti, da preuči vpliv tega načela na ukrepe izvzetja, sprejete s spornim sklepom.

49 Iz navedenega izhaja, da je Splošno sodišče v točki 70 izpodbijane sodbe pravilno presodilo, da načelo solidarnosti zajema pravice in obveznosti tako za Unijo kot za države članice, pri čemer Unijo zavezuje obveznost solidarnosti do držav članic, te pa zavezuje obveznost solidarnosti med seboj in v razmerju do skupnega interesa Unije in politik, ki jih ta izvaja.

50 Te ugotovitve ne ovržejo trditve, ki jih je Komisija navedla na obravnavi, in sicer da ni prejela informacij o tveganju za zanesljivost oskrbe na poljskem trgu s plinom, kar naj bi upravičevalo neupoštevanje načela energetske solidarnosti v spornem sklepu.

51 To, da informacije o tveganjih za zanesljivost oskrbe na poljskem trgu s plinom niso bile posredovane na lastno pobudo, namreč ne more upravičiti tega, da Komisija ni preučila vpliva, ki bi ga sporni sklep lahko imel na trg s plinom v državah članicah, ki bi lahko bili prizadeti.

52 Načelo energetske solidarnosti v povezavi z načelom lojalnega sodelovanja tako zahteva, da Komisija ob sprejetju sklepa na podlagi člena 36 Direktive 2009/73 preveri, ali obstaja nevarnost za oskrbo s plinom na trgih držav članic.

53 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 116 sklepnih predlogov, načelo energetske solidarnosti zahteva, da institucije Unije, vključno s Komisijo, tehtajo zadevne interese z vidika tega načela, ob upoštevanju interesov tako držav članic kot celotne Unije.

54 Glede na navedeno je treba prvi pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Drugi pritožbeni razlog: neuporaba načela energetske solidarnosti

Trditve strank

55 Zvezna republika Nemčija z drugim pritožbenim razlogom trdi, da je Splošno sodišče v točki 72 izpodbijane sodbe s tem, da je ugotovilo, da načelo solidarnosti zajema splošno obveznost Unije in držav članic, da pri izvajanju svojih pristojnosti upoštevajo vse interese, ki bi lahko bili prizadeti, napačno uporabilo pravo.

56 Pritožnica meni, da Splošno sodišče ni upoštevalo dejstva, da je načelo energetske solidarnosti mehanizem za izredne razmere, ki ga je treba uporabiti le v izjemnih primerih in ki v takih primerih vključuje obveznost brezpogojne pomoči, ki se nanaša na „brezpogojno lojalnost“. Upoštevanje tega načela zunaj izjemnih primerov naj bi povzročilo, da bi bilo sprejemanje odločitev v Uniji ovirano ali preprečeno, saj naj bi bilo različna stališča in cilje le redko mogoče uskladiti. Tako naj bi bilo v obravnavani zadevi, saj naj bi se interesi Republike Poljske v okviru spornega sklepa razlikovali od interesov Zvezne republike Nemčije.

57 Navedeno načelo naj bi tako zajemalo le dolžnost pomoči v primeru nesreče ali krize. To razlago naj bi potrjeval člen 3(3) PEU v povezavi s členom 222 PDEU.

58 Uredba (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 994/2010 (UL 2017, L 280, str. 1) se sicer ob sprejetju spornega sklepa še ni uporabljala, vendar naj bi bilo iz njenega člena 13 razvidno, da je treba dolžnost pomoči, ki izhaja iz načela energetske solidarnosti, uporabiti le kot zadnjo možnost, če je to absolutno nujno.

59 Zvezna republika Nemčija meni, da sporni sklep ni bil sprejet v takih nujnih okoliščinah, zato Komisiji v tem sklepu ni bilo treba upoštevati načela energetske solidarnosti. Iz tega Zvezna republika Nemčija sklepa, da je treba izpodbijano sodbo razveljaviti, ker temelji izključno na tem, da to načelo v spornem sklepu domnevno ni bilo omenjeno.

60 Republika Poljska ob podpori Republike Latvije in Republike Litve trdi, da drugi pritožbeni razlog ni utemeljen.

61 Natančneje, Republika Poljska odgovarja, da člen 194(1) PDEU nalaga upoštevanje načela solidarnosti med državami članicami v okviru vseh ukrepov na področju energetske politike Unije, ne da bi bila ta obveznost omejena na ukrepanje v času krize. Po mnenju te države članice je namreč krizne razmere bolje preprečevati, kot pa jih odpravljati.

62 Poleg tega naj analogija Zvezne republike Nemčije med členom 194 PDEU in členom 222 PDEU ne bi bila pravilna, ker imajo posebni mehanizmi in mehanizmi za izredne razmere, kot so določeni v členih 122 in 222 PDEU, naravo in cilje, ki se razlikujejo od narave in ciljev načela energetske solidarnosti iz člena 194 PDEU.

63 Trditev Zvezne republike Nemčije, da je iz mehanizmov iz Uredbe št. 2017/1938 razvidno, da je treba dolžnost pomoči uporabiti le kot zadnjo možnost, naj bi bila prav tako napačna. Ta uredba naj bi namreč določala preventivne ukrepe in mehanizme za izredne razmere, ki se uporabljajo v primeru krize. V obravnavani zadevi Republika Poljska meni, da bi obstajala resnična tveganja za zanesljivost oskrbe Poljske ter držav srednje in vzhodne Evrope z energijo, če bi bilo treba sporni sklep uporabiti, saj ima družba Gazprom na trgu dobave plina prevladujoči položaj.

64 Republika Latvija trdi, da se načelo energetske solidarnosti ne uporablja samo pri soočanju z izjemnimi primeri, ko ti nastanejo, ampak tudi pri sprejemanju preventivnih ukrepov. Tega načela naj ne bi bilo mogoče razlagati tako, da nalaga „brezpogojno lojalnost“, ampak naj bi ga bilo treba razumeti tako, da pomeni, da se v postopku odločanja upoštevajo posebnosti sosednjih držav in regije ter spoštujejo skupni cilji Unije na področju energetike. Komisija naj bi tako v spornem sklepu morala presoditi, ali bi spremembe, ki jih je predlagal nemški regulativni organ, lahko vplivale na energetske interese držav članic, ki bi lahko bili prizadeti.

65 Tudi Republika Litva prereka utemeljitev Zvezne republike Nemčije, ker naj bi ta temeljila na preozki razlagi načela energetske solidarnosti, ki ni v skladu niti z besedilom člena 194 PDEU niti s pravicami in obveznostmi, ki izhajajo iz te določbe.

66 Komisija se glede drugega pritožbenega razloga ni opredelila.

Presoja Sodišča

67 Ugotoviti je treba, da besedilo člena 194 PDEU ne vsebuje nobene navedbe, na podlagi katere bi bilo načelo energetske solidarnosti na področju energetske politike Unije omejeno na položaje iz člena 222 PDEU. Nasprotno, duh solidarnosti, naveden v členu 194(1) PDEU, mora iz razlogov, navedenih v točkah od 41 do 44 te sodbe, usmerjati vsako ukrepanje v zvezi s politiko Unije na tem področju.

68 Take ugotovitve ni mogoče ovreči s členom 222 PDEU, s katerim je uvedena solidarnostna klavzula, v skladu s katero Unija in njene države članice delujejo skupaj v duhu solidarnosti, če je država članica žrtev terorističnega napada, naravne nesreče ali nesreče, ki jo je povzročil človek. Kot je namreč generalni pravobranilec v bistvu navedel v točkah 126 in 127 sklepnih predlogov, se člen 194(1) PDEU in člen 222 PDEU nanašata na različne položaje ter se z njima uresničujejo različni cilji.

69 Tako morajo institucije Unije in države članice načelo energetske solidarnosti iz člena 194 PDEU upoštevati pri vzpostavitvi ali delovanju notranjega trga, zlasti trga zemeljskega plina, pri čemer morajo zagotoviti zanesljivost oskrbe z energijo v Uniji, kar ne pomeni le, da se soočijo z izrednimi razmerami, ko te nastanejo, ampak tudi da sprejmejo ukrepe za preprečevanje kriznih razmer. Za to je treba oceniti, ali obstajajo tveganja za energetske interese držav članic in Unije, zlasti za zanesljivost oskrbe z energijo, da bi se opravilo tehtanje iz točke 53 te sodbe.

70 Poleg tega je treba v zvezi z Uredbo 2017/1938, na katero se Zvezna republika Nemčija sklicuje v utemeljitev svoje trditve, da je treba dolžnost pomoči uporabiti le kot zadnjo možnost, navesti, da ta uredba določa dve kategoriji ukrepov, pri čemer so v eni kategoriji preventivni ukrepi, katerih namen je preprečiti, da bi se pojavile morebitne krizne razmere, v drugi kategoriji pa nujni ukrepi, določeni za primer nastanka kriznih razmer.

71 Tako je Splošno sodišče v točkah od 71 do 73 izpodbijane sodbe pravilno razsodilo, da načelo energetske solidarnosti zajema splošno obveznost Unije in držav članic, da pri izvajanju svojih pristojnosti na področju energetske politike Unije upoštevajo interese vseh akterjev, ki bi lahko bili prizadeti, s tem da ne sprejmejo ukrepov, ki bi lahko posegali v njihove interese glede zanesljivosti oskrbe, glede ekonomske in politične trajnosti ter glede diverzifikacije virov oskrbe, in sicer zato, da ravnajo v skladu z medsebojno odvisnostjo in dejansko solidarnostjo.

72 V zvezi s trditvijo Zvezne republike Nemčije, da bi bila Uniji in državam članicam, če bi se načelo energetske solidarnosti uporabljalo tudi zunaj kriznih razmer, naložena „brezpogojna lojalnost“, ki bi ovirala vsakršno odločanje v Uniji, je treba navesti, da takšna razlaga temelji na napačnem razumevanju izpodbijane sodbe.

73 Splošno sodišče je namreč v točki 77 izpodbijane sodbe, na katero se pritožba ne nanaša, pravilno potrdilo, da uporaba načela energetske solidarnosti ne pomeni, da energetska politika Unije nikakor ne sme negativno vplivati na posamezne interese države članice na tem področju. Vendar morajo institucije Unije in države članice, kot je bilo poudarjeno v točkah 53 in 69 te sodbe, pri izvajanju te politike upoštevati interese Unije in različnih držav članic, ki bi lahko bili prizadeti, ter te interese v primeru konfliktov tehtati.

74 Zato je treba drugi pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Tretji pritožbeni razlog: napačna presoja glede tega, ali je Komisija upoštevala načelo energetske solidarnosti

Trditve strank

75 Če bi Sodišče načelo energetske solidarnosti upoštevalo kot merilo, ki se uporablja za sporni sklep, Zvezna republika Nemčija s tretjim pritožbenim razlogom trdi, da Splošno sodišče ni upoštevalo, prvič, dejstva, da je Komisija to načelo pri sprejetju tega sklepa ustrezno upoštevala, in drugič, tega, da tej instituciji ni bilo treba podrobno navesti, kako je to načelo upoštevala.

76 Zvezna republika Nemčija meni, da je Splošno sodišče v točki 81 izpodbijane sodbe s tem, da je menilo, da Komisija ni preučila načela energetske solidarnosti, ker ni preučila vplivov spremembe ureditve obratovanja plinovoda OPAL na zanesljivost oskrbe na poljskem trgu s plinom, napačno uporabilo pravo.

77 Po mnenju pritožnice pa tej ugotovitvi Splošnega sodišča nasprotuje, prvič, postopek sprejetja spornega sklepa, ki med drugim vključuje predložitev pisnega stališča Republike Poljske pred sprejetjem tega sklepa, kot izhaja iz točke 10 obrazložitve tega sklepa, drugič, študija, ki jo je izvedla delovna skupina, sestavljena iz predstavnikov ministrstva Ruske federacije za energijo in Komisije, ki se nanaša na bolj učinkovito obratovanje plinovoda OPAL, kot izhaja iz točke 17 obrazložitve spornega sklepa, tretjič, vsebina sporočila Komisije za javnost z dne 26. oktobra 2016 glede posledic tega sklepa za trg plina v Evropi, kot izhaja tudi iz točk od 80 do 88 obrazložitve navedenega sklepa, in četrtič, preverjanje zanesljivosti oskrbe, ki ga je opravila Komisija pri preučitvi pogojev za izvzetje v skladu s členom 36 Direktive 2009/73.

78 Poleg tega naj bi med Republiko Poljsko in družbo Gazprom obstajala tranzitna pogodba za prenos zemeljskega plina prek poljskega odseka plinovoda Yamal za oskrbovanje zahodnoevropskih trgov, vključno s poljskim trgom, do leta 2020 ter pogodba med največjim poljskim dobaviteljem energije in družbo Gazprom za dobavo zemeljskega plina do konca leta 2022.

79 Poleg tega Zvezna republika Nemčija trdi, da je namen Republike Poljske v skladu z izjavami tega poljskega dobavitelja energije doseči neodvisnost od ruskega plina do leta 2022/2023.

80 Zvezna republika Nemčija tudi trdi, da se s spornim sklepom po eni strani izboljšuje položaj Republike Poljske v primerjavi s položajem iz Odločbe C(2009) 4694, zoper katero bi Republika Poljska lahko vložila tožbo. Po drugi strani naj bi plinovod OPAL prispeval k vzpostavitvi notranjega trga z zemeljskim plinom, saj zagotavlja koristi za čezmejne izmenjave in zanesljivost oskrbe.

81 Republika Poljska meni, da tretji pritožbeni razlog ni dopusten v delu, v katerem se z njim izpodbija presoja dejstev.

82 Glede vsebine Republika Poljska ob podpori Republike Latvije in Republike Litve trdi, da ta pritožbeni razlog ni utemeljen.

Presoja Sodišča

83 Pritožnica s tretjim pritožbenim razlogom trdi, da je Komisija v spornem sklepu in v postopku njegovega sprejetja preučila načelo energetske solidarnosti v okviru spremembe ureditve obratovanja plinovoda OPAL, ki je bila načrtovana s spornim sklepom, in posledice tega sklepa za poljski trg s plinom.

84 Ta institucija na obravnavi pred Sodiščem ni nasprotovala presoji Splošnega sodišča v zvezi s spornim sklepom, pri čemer je trdila, da ji po njenem mnenju ni bilo treba opraviti presoje tveganj za interese držav članic, ki bi lahko bili prizadeti, in torej niti tehtati teh interesov, ker naj bi na splošno preverila, ali sporni sklep ogroža alternativne plinovode, in ugotovila, da ni tako.

85 V zvezi s tem je iz člena 256(1), drugi pododstavek, PDEU in člena 58, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije razvidno, da je pritožba omejena na pravna vprašanja, tako da presoja dejstev, ki jo je opravilo Splošno sodišče, razen v primeru njihovega izkrivljanja, ni pravno vprašanje, ki je kot tako predmet nadzora Sodišča v okviru pritožbe.

86 Ugotoviti pa je treba, da želi Zvezna republika Nemčija z delom svoje utemeljitve v okviru tretjega pritožbenega razloga izpodbijati presojo dejstev.

87 Natančneje, pritožnica v delu, v katerem se sklicuje na dejstva v zvezi s sprejetjem spornega sklepa ali celo po tem sprejetju, da bi izpodbijala presojo Splošnega sodišča v zvezi s tem, da Komisija v tem sklepu ni preučila vprašanja, ali bi lahko sprememba ureditve obratovanja plinovoda OPAL, ki jo je predlagal nemški regulativni organ, vplivala na interese držav članic, ki bi lahko bili prizadeti, na področju energetike, zgolj izpodbija dejansko analizo, ki jo je opravilo Splošno sodišče, ki pa ni predmet nadzora Sodišča.

88 Iz tega je razvidno, da je tretji pritožbeni razlog v tem delu nedopusten.

89 Poleg tega je treba ta pritožbeni razlog v delu, v katerem pritožnica s tem pritožbenim razlogom izpodbija razlago spornega sklepa, ki jo je podalo Splošno sodišče, pri čemer se za to sklicuje na točke obrazložitve tega sklepa, navedene v točki 77 te sodbe, zavrniti kot neutemeljen.

90 Z nobeno od teh točk spornega sklepa se namreč ne more ovreči ugotovitev Splošnega sodišča iz točke 82 izpodbijane sodbe, da Komisija v tem sklepu ni preučila, kakšne bi lahko bile srednjeročne posledice prenosa dela količin zemeljskega plina, ki se je pred tem prenašal po plinovodih Yamal in Braterstwo, na prenosno pot Nord Stream 1/OPAL, zlasti za energetsko politiko Republike Poljske, niti ni teh učinkov pretehtala glede na povečanje zanesljivosti oskrbe na ravni Unije.

91 Tretji pritožbeni razlog je zato treba zavreči kot delno nedopusten in zavrniti kot delno neutemeljen.

Četrti pritožbeni razlog: neobstoj obveznosti Komisije, da navede načelo energetske solidarnosti

Trditve strank

92 Zvezna republika Nemčija s četrtim pritožbenim razlogom po eni strani trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je v točki 79 izpodbijane sodbe ugotovilo, da iz spornega sklepa ni razvidno, da je Komisija dejansko preučila načelo energetske solidarnosti, in po drugi strani, da tej instituciji v spornem sklepu tega načela ni bilo treba navesti. Po mnenju Zvezne republike Nemčije je ta sklep vsebinsko pravilen, ker se z njim ni ogrozila zanesljivost oskrbe s plinom na Poljskem, ki ni bila ogrožena, tako da Komisija ni imela nobenega razloga za poglobljeno preučitev posledic spornega sklepa za poljski trg s plinom.

93 V zvezi s tem se pritožnica sklicuje na sodno prakso Sodišča v zvezi z obveznostjo obrazložitve pravnih aktov, zlasti na sodbo z dne 11. julija 1989, Belasco in drugi/Komisija (246/86, EU:C:1989:301, točka 55), in na načelo dobrega upravljanja, zagotovljeno s členom 41 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, iz katerega naj bi izhajalo, da ni treba podrobno navesti vseh upoštevnih dejanskih ali pravnih okoliščin. V obravnavani zadevi naj bi obveznost Komisije, da glede na načelo energetske solidarnosti navede vse posledice spornega sklepa za države članice, presegla zahteve, ki jih nalaga pravo Unije.

94 Republika Poljska trdi, da je četrti pritožbeni razlog brezpredmeten in da vsekakor ni utemeljen.

95 Republika Litva, ki je ta pritožbeni razlog analizirala skupaj s tretjim, se s to analizo strinja.

96 Republika Latvija in Komisija se glede četrtega pritožbenega razloga nista opredelili.

Presoja Sodišča

97 Navesti je treba, da Splošno sodišče v točkah od 79 do 82 izpodbijane sodbe ni ugotovilo le, da v spornem sklepu načelo solidarnosti ni bilo omenjeno, ampak tudi, da iz tega sklepa ni razvidno, da bi Komisija ustrezno presodila vpliv razširitve izvzetja v zvezi s plinovodom OPAL na poljski trg s plinom in na trge držav članic, ki niso Republika Poljska in ki bi lahko bili geografsko prizadeti.

98 V nasprotju s trditvami pritožnice je Splošno sodišče iz tega razloga odločilo, da je treba sporni sklep razglasiti za ničen, in ne zgolj zato, ker v tem sklepu načelo energetske solidarnosti ni bilo omenjeno ali ker ta sklep ni bil zadostno obrazložen.

99 Zato je treba četrti pritožbeni razlog glede na to, da izpodbijana sodba temelji na ugotovitvi, da je bil sporni sklep sprejet v nasprotju z načelom energetske solidarnosti, zavrniti kot brezpredmeten.

Peti pritožbeni razlog: kršitev člena 263, drugi odstavek, PDEU

Trditve strank

100 Zvezna republika Nemčija s petim pritožbenim razlogom trdi, da je Splošno sodišče v točki 79 izpodbijane sodbe kršilo člen 263, drugi odstavek, PDEU. Ta pritožbeni razlog je sestavljen iz dveh delov.

101 Pritožnica s prvim delom petega pritožbenega razloga trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je ugotovilo, da iz spornega sklepa ni razvidno, da je Komisija dejansko preučila načelo energetske solidarnosti, čeprav naj se odločba, ki je napačna zgolj s formalnega vidika, ne bi smela avtomatsko razglasiti za nično.

102 Po mnenju Zvezne republike Nemčije se na podlagi člena 263, drugi odstavek, PDEU vsebinsko pravilne odločbe, tudi če so formalno nezakonite, ne smejo razglasiti za nične.

103 Drugi del petega pritožbenega razloga se nanaša na to, da naj bi Splošno sodišče s tem, da je upoštevalo trditev Republike Poljske v zvezi z domnevno kršitvijo načela energetske solidarnosti, ki naj bi jo bilo treba navesti v okviru tožbe zoper Odločbo C(2009) 4694, napačno uporabilo pravo. Tako naj bi bila ta trditev, ki je bila pred Splošnim sodiščem navedena v okviru ničnostne tožbe zoper sporni sklep, prepozna in naj zato v okviru te tožbe ne bi smela biti upoštevana.

104 Republika Poljska in Republika Litva menita, da peti pritožbeni razlog ni utemeljen.

105 Republika Latvija in Komisija se glede petega pritožbenega razloga nista opredelili.

Presoja Sodišča

106 V zvezi s prvim delom petega pritožbenega razloga je treba ugotoviti, da Splošno sodišče – v nasprotju s trditvami pritožnice in kot je navedeno v točkah 97 in 99 te sodbe – spornega sklepa ni razglasilo za ničnega, ker ni bil obrazložen. Natančneje, Splošno sodišče je v točkah 83 in 84 izpodbijane sodbe presodilo, da je bil sporni sklep sprejet v nasprotju z načelom energetske solidarnosti in da je treba zato ta sklep razglasiti za ničen, saj je bilo z njim kršeno to načelo. Iz navedenega izhaja, da je prvi del tega pritožbenega razloga brezpredmeten.

107 V zvezi z drugim delom petega pritožbenega razloga zadostuje ugotoviti, da so bili s spornim sklepom spremenjeni pogoji za izvzetje, priznani v Odločbi C(2009) 4694, in da gre za samostojni odločbi – kot je Splošno sodišče navedlo v točki 57 izpodbijane sodbe, na katero se pritožba ne nanaša – tako da trditve Zvezne republike Nemčije, da je bila tožba, ki jo je Republika Poljska vložila zoper sporni sklep, prepozna, ker ta država članica ni vložila tožbe zoper Odločbo C(2009) 4694, ni mogoče sprejeti.

108 Iz tega sledi, da drugi del petega pritožbenega razloga ni utemeljen.

109 Zato je treba peti pritožbeni razlog zavrniti kot delno brezpredmeten, delno pa kot neutemeljen.

110 Iz vseh zgoraj navedenih preudarkov izhaja, da je treba pritožbo v celoti zavrniti, saj ni bil sprejet noben pritožbeni razlog.

Stroški

111 V skladu s členom 138(1) Poslovnika, ki se v pritožbenem postopku uporablja na podlagi člena 184 Poslovnika, se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki.

112 Ker je Republika Poljska predlagala, naj se Zvezni republiki Nemčiji naloži plačilo stroškov, in ker ta s pritožbenimi razlogi ni uspela, se ji naloži, da poleg svojih stroškov nosi stroške Republike Poljske.

113 V skladu s členom 140(1) Poslovnika, ki se na podlagi člena 184(1) Poslovnika uporablja za pritožbeni postopek, države članice in institucije, ki so intervenirale v postopku, nosijo svoje stroške. Če intervenientka na prvi stopnji, ki sama ni vložila pritožbe, sodeluje v postopku pred Sodiščem, lahko to na podlagi člena 184(4) Poslovnika odloči, da nosi svoje stroške.

114 Republika Latvija, Republika Litva in Komisija so sodelovale v postopku pred Sodiščem, zato je treba odločiti, da nosijo svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. **Pritožba se zavrne.**

2. **Zvezna republika Nemčija poleg svojih stroškov nosi stroške Republike Poljske.**

3. **Republika Latvija, Republika Litva in Evropska komisija nosijo svoje stroške.**

Podpisi